

**T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ**

ESAS NO : 2025/730
KARAR NO : 2026/19
KARAR TR : 12/01/2026

ÖZET: 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu'nun 21. maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendi uyarınca verilen idari para cezalarının iptali istemiyle açılan davanın, **ADLİ YARGI YERİNDE** çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacılar : 1-L. Ç. ,
2-A. A.
Vekili : Av. İ. C.
Davalı : Beykoz Kaymakamlığı İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacılar vekili, müvekkilleri hakkında , sayılı taşınmazda ve yine sayılı 2.453,00 metrekaRELİK taşınmazların inşaat malzemeleri satış alanı olarak kullanıldığı ve toprak yapısının bozularak bitkisel üretimin engellendiğinden bahisle, 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu'nun 21. maddesinin (a) bendi gereğince müvekkilleri hakkında ayrı ayrı idari para cezası uygulandığını, söz konusu idari yaptırımların usul ve kanuna aykırı olduğunu ve yasal hiç bir dayanağının bulunmadığını beyanla, Beykoz Kaymakamlığı İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü'nün 04/11/2024 tarih ve E-16506985 sayılı ile 04/07/2024 tarih ve E-14885338 sayılı idari para cezalarına ilişkin işlemlerin iptali istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır .

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Beykoz Sulh Ceza Hakimliği 14/05/2025 tarih ve D.İş 2025/840 sayılı kararı** ile, talebin Hakimliklerinin görevine girmediği, görevli mahkemenin idare mahkemeleri olduğu gerekçesiyle, 5326 sayılı Kanun'un 28/1-b. maddesi gereğince başvurunun görev yönünden reddine karar vermiş, söz konusu karara yönelik itiraz, İstanbul Anadolu 4. Sulh Ceza Hakimliğinin 27/07/2025 Tarih D.İş 2025/6702 sayılı kararıyla reddedilmiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Talep eden vekili dilekçesinde özetle; müvekkilleri hakkında Beykoz ilçesi sayılı taşınmazda 945,00 metrekaRELİK ve yine parsel sayılı 2.453,00 metrekaRELİK taşınmazların inşaat malzemeleri satış alanı olarak kullanıldığı ve toprak yapısının bozularak bitkisel üretimin engellendiğinden bahisle 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunun 21 .maddesinin (a) bendi gereğince müvekkilleri hakkında ayrı ayrı idari para cezası uygulandığını, söz konusu idari yaptırımların usul ve yasaya aykırı olduğunu ve yasal hiç bir dayanağının bulunmadığını, İstanbul Valiliği İl Tarım ve Orman Müdürlüğüne yazılan 10/06/2024 tarihli cevabi yazısı her iki parselin tarıma elverişli tarım alanı olarak hiç bir zaman kullanılmadığı gibi esasen kullanılmasının mümkün olmayan taşınmazlar olduğunun bildirildiği, yerinde inceleme ve keşif yapılması halinde bu hususun tespit olunabileceğini, toprağın sınıflandırılmasından, işlenmesinde tapu kaydı tarım arazisi olarak belirlenmiş bir arazinin tapuya işlenmesi sırasında ehil kişi veya kuruluşların tespitiyle yapılıp yapılmadığı çoğunlukla da ehil olmayanların kararıyla tarım arazisi niteliğinde tapuya işlenmiş olması olasılığının son derece yüksek olduğunu, arazisinin bozulmasına neden olanın tespit edilememesi durumunda arazinin mevcut haliyle (tarım dışı kullanıma uygun hale getirilmiş olması) kullanma talebinde bulunana idari para cezası uygulanması kabahatin bireyselliğine

aykırı, kabahat işlememiş olana ceza uygulanması anlamına geldiğini, idari para cezasının kanundan kaynaklandığını, zira Bakanlığının 09/05/2023 tarihli genelgesine göre iş bu gayrimenkuller için idari para cezasının kesilmesinin mümkün olmadığını, söz konusu parsellerin hiç bir zaman tarıma elverişli tarım alanı olmadığını beyan ederek hiç bir yasal dayanağı bulunmayan ve hukuken uygulanması mümkün olmayan idari para cezalarının iptaline karar verilmesini talep etmiştir.

Sulh Ceza Hakimliği'nin görevleri 5235 sayılı Kanunda düzenlenmiştir. Buna göre Sulh Ceza Hakimlikleri yürütülen adli soruşturmalara ilişkin işler ile diğer temmlerde özel olarak belirtilen işlere bakmakla görevlidir. Bu çerçevede özel kanunlarda belirtilen ütfn yaptırım kararlarının iptaline ilişkin başvurulara bakmakla da yükümlüdür. Bu konuda Sulh Ceza Hakimliklerinin görevli olması için ortada bir idari yaptırım kararının ve başvuruya bakmakla Sulh Ceza Hakimliği'nin görevli olduğunda hükmeden bir kanun hükmüne gerek bulunmaktadır.

Tüm dosya kapsamına göre; talebin, itiraz edenlere ait sayılı taşınmazda ve yine sayılı 2.453,00 metrekaarelik taşınmazların inşaat malzemeleri satış alanı olarak kullanıldığı ve toprak yapısının bozularak bitkisel üretimin zarar görmesi nedeniyle 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanununun 21. maddesinin (a) bendine aykırılıktan talep eden hakkında tanzim olunan idari para cezalarının iptali talebine ilişkin olduğu, itiraz eden vekilinin dilekçesinde belirtmiş olduğu hususların, taraflar arasında hukuki uyuşmazlıkların çözümüne ilişkin olduğu açık olup, idare mahkemesince yargılama yapılarak delillerin takdir edilip idarenin yaptırım kararının değerlendirilmesi gerektiği, halbuki hakimliğimizin bu tür görevinin bulunmadığı ve talebin Hakimliğimizin görevine girmediği, İdare Mahkemelerince çözümlenmesi gerektiği anlaşılmakla, talep bakımından görevli mahkemenin İdare mahkemeleri olduğundan talebin görev yönünden reddine karar vermek gerekmiş ve aşağıdaki, hüküm tesis edilmiştir.

HÜKÜM:Gerekçesi yukarıda açıklandığı üzere;

1-Talep içeriğinin 5326 sayılı kanunun 28/1-b maddesi gereğince GÖREV YÖNÜNDEN REDDİNE..."

3. Davacı vekili, bu kez aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4. **İstanbul 12. İdare Mahkemesi 04/12/2025 tarih ve E.2025/2031 sayılı kararı** ile, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 27/1.maddesi uyarınca uyuşmazlığın görüm ve çözümünün adli yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle, dosyanın 2247 Sayılı Kanunun 19. maddesi uyarınca Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine, Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar davanın incelenmesinin ertelenmesine karar vermiş Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Dava dosyasının incelenmesinden; davacılar hakkında, İstanbul İli, Beykoz İlçesi, , sayılı taşınmazın inşaat malzemeleri satış alanı olarak kullanıldığı ve toprağın doğal yapısının bozulmasına sebebiyet verildiğinden bahisle 5403 sayılı Kanun'un 21. maddesi uyarınca idari para cezası ile cezalandırılmasına ilişkin Beykoz Kaymakamlığı İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü'nün 04.11.2024 tarih ve E-16506985 sayılı ile 04.07.2024 tarih ve E-14885338 sayılı işlemlerinin tesis edildiği, anılan işlemlerin iptali istemiyle de bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Uyuşmazlık konusu olayda, 5403 sayılı Kanun'un 21. maddesi uyarınca verilen idari para cezasının, 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 5403 sayılı Kanun'da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Kanun hükümleri dikkate alınacağından, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanun'un 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Nitekim; Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 22/09/2025 tarih ve E:2025/389, K:2025/528 sayılı

kararı da bu yöndedir..."

5.İstanbul 12. İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesine göre doğduğunu öne sürdüğü olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi istemiyle dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

6. 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu'nun "Amaç" başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 30/4/2014-6537/1 md.)

Bu Kanunun amacı; toprağın korunması, geliştirilmesi, tarım arazilerinin sınıflandırılması, asgari tarımsal arazi ve yeter gelirli tarımsal arazi büyüklüklerinin belirlenmesi ve bölünmelerinin önlenmesi, tarımsal arazi ve yeter gelirli tarımsal arazilerin çevre öncelikli sürdürülebilir kalkınma ilkesine uygun olarak planlı kullanımını sağlayacak usul ve esasları belirlemektir."

7. 5403 sayılı Kanun'un "Kapsam" başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 30/4/2014-6537/2 md.)

Bu Kanun; arazi ve toprak kaynaklarının bilimsel esaslara uygun olarak sınıflandırılması, tarımsal arazi ve yeter gelirli tarımsal arazilerin asgari büyüklüklerinin belirlenmesi ve bölünmelerinin önlenmesi, arazi kullanım planlarının hazırlanması, koruma ve geliştirme sürecinde toplumsal, ekonomik ve çevresel boyutlarının katılımcı yöntemlerle değerlendirilmesi, amaç dışı ve yanlış kullanımların önlenmesi, korumayı sağlayacak yöntemlerin oluşturulması ile görev, yetki ve sorumluluklara ilişkin usul ve esasları kapsar."

8. 5403 sayılı Kanun'un "Tarım arazilerinin amacı dışında kullanılmasına ve toprak koruma projelerine uyulmamasına ilişkin cezalar ve yükümlülükler" başlıklı 21. maddesi şöyledir:

"(Başlığı ile Birlikte Değişik: 28/10/2020-7255/25 md.)

Tarımsal amaçlı yapılarda ve tarım dışı arazi kullanımlarında izin alınması ve toprak koruma projelerine uyulması zorunludur.

Tarımsal amaçlı yapılara ve tarım dışı arazi kullanımına izinsiz başlanması, alınan izne uygun kullanılmaması veya hazırlanan toprak koruma projelerine uyulmaması halinde, aşağıdaki işlemler gerçekleştirilir ve yaptırımlar uygulanır:

a) Arazi kullanımı için izinsiz işe başlanması ya da alınan izne uygun kullanılmaması halinde; valilik işi tamamen durdurur, yapılan iş tamamlanmış ise kullanımına izin verilmez. Arazi sahibine veya araziye bozana bin Türk Lirasından az olmamak kaydıyla, kullanılan veya zarar verilen alanın her metrekaresi için on Türk Lirası idarî para cezası verilir. Büyük ova koruma alanlarında bu ceza iki katı olarak uygulanır. İdarî para cezasının tebliğinden itibaren bir ay içinde başvurularak 13 üncü veya 14 üncü maddelerdeki izinlerin alınması şartıyla işin tamamlanmasına, bitmiş ise kullanımına izin verilebilir. Başvuru yapmayanlara veya izin talepleri uygun görülmeyenlere, izinsiz bütün yapılarını yıkmaları ve araziye tarımsal üretime uygun hale getirmesi için iki ay süre verilir. Verilen süre içinde izinsiz yapıların yıkılmadığı ve arazinin tarımsal üretime uygun hale getirilmediğinin Bakanlık birimlerinde tespit edilmesi durumunda; valilikçe faaliyet durdurulur ve bu bendin ikinci cümlesinde belirtilen idarî para cezası üç katı olarak uygulanır. İzinsiz bütün yapılar, masrafları Bakanlıkça karşılanmak kaydıyla, bir ay içinde belediyeler veya il özel idarelerince yıkılır ve taşınmazlar tarımsal üretime uygun hale getirilir. Arazinin tarımsal üretime uygun hale getirilmesi için yıkım ve temizleme masrafları sorumlulardan Bakanlıkça genel hükümlere göre tahsil edilir.

b) Toprak koruma projelerine aykırı hareket edilmesi halinde valilik tarafından bin Türk

Lirasından az olmamak kaydıyla, bozulan arazinin her metrekaresi için on Türk Lirası idarî para cezası uygulanır ve projeye uygunluk sağlanması için azami iki ay süre verilir. Büyük ova koruma alanlarında bu ceza iki katı olarak uygulanır. Bu sürenin sonunda aykırı kullanımların devam etmesi durumunda; valilikçe faaliyet durdurulur, verilen kullanım izni iptal edilir ve bu bendin birinci cümlesinde belirtilen idarî para cezası üç katı olarak uygulanır. İzinsiz bütün yapılar, masrafları Bakanlıkça karşılanmak kaydıyla, bir ay içinde belediyeler veya il özel idarelerince yıkılır ve taşınmazlar tarımsal üretime uygun hale getirilir. Arazinin tarımsal üretime uygun hale getirilmesi için yıkım ve temizleme masrafları sorumlulardan Bakanlıkça genel hükümlere göre tahsil edilir.

İkinci fıkranın (a) ve (b) bentleri uyarınca hakkında yıkım kararı alınmış olmasına rağmen bir ay içinde belediye veya il özel idarelerince yıkılmayan yapılar, yıkım masrafları Bakanlıkça karşılanmak üzere Bakanlıkça yıkılabilir veya yıktırılabilir. Yıkım masrafları %100 fazlası ile ilgili belediye veya il özel idaresinden tahsil edilir. Bu şekilde tahsil edilememesi halinde ilgisine göre Hazine ve Maliye Bakanlığı veya İller Bankası Anonim Şirketi tarafından belediye veya il özel idaresinin 5779 sayılı Kanun gereğince aktarılan paylarından kesilerek, genel bütçeye gelir kaydedilmek üzere takip eden ayın sonuna kadar Bakanlık merkez muhasebe birimi hesabına aktarılır.

Toprak koruma projelerinin hazırlanmaması, yetersizliği veya zamanında gerekli tadilatların yapılmaması sonucu arazi tahribi veya toprak kayıpları olması halinde meydana gelecek zararlardan; proje hazırlanmasına gerek olmadığına karar verenler, proje hazırlanmış ise projeyi hazırlayan ve onaylayanlar sorumludur.

Tarım arazilerini, tescili mümkün olmayan fiili hisseler oluşturarak arazinin hisseler tekabül ettiği kabul edilen kısımlarının zilyetliğini, bir özel hukuk tüzel kişinin faaliyetleri kapsamında bu tüzel kişiyle üyelik veya ortaklık ilişkisi kurarak devretmek veya bu işlere aracılık etmek suretiyle arazinin bütünlüğünün bozulmasına ve amacı dışında kullanılmasına sebebiyet verenlere bir yıldan üç yıla kadar hapis ve yüz günden bin güne kadar adli para cezası verilir. Ayrıca bu tüzel kişi hakkında elli bin Türk Lirasından iki yüz elli bin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir. Tarım arazisinin bütünlüğünün sağlanması ve tarımsal üretime uygun duruma getirilmesi halinde, bu fıkra uyarınca kamu davası açılmaz, açılmış olan kamu davası düşer, mahkum olunan ceza bütün sonuçlarıyla ortadan kalkar.

19 uncu ve 20 nci maddeler ile bu maddenin uygulanmasında kusurlu bulunan sorumlular, fiillerinin niteliğine göre 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun kamu görevlilerine ait hükümleri uyarınca cezalandırılırlar.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlık tarafından çıkarılan yönetmelik ile belirlenir."

9. 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun "Genel kanun niteliği" başlıklı 3. maddesi şöyledir:

“(Değişik: 6/12/2006-5560/31.md.)

(1) Bu Kanun'un;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

Uygulanır.”

10. 5326 sayılı Kanun'un "Yaptırım türleri" başlıklı 16. maddesi şöyledir:

“(1) Kabahatler karşılığında uygulanacak olan idarî yaptırımlar, idarî para cezası ve idarî tedbirlerden ibarettir.

(2) İdarî tedbirler, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirlerdir”

11. 5326 sayılı Kanun'un “Başvuru yolu” başlıklı 27. maddesinin 1. fıkrası şöyledir:

“(1) İdarî para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idarî yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idarî yaptırım kararı kesinleşir.

...”

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

12. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 12/01/2026 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının, ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin bir noksanlık da bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi..

B. Esasın İncelenmesi

13. Raportör-Hakim Şerife ÖZDOĞAN IŞIK'ın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

14. Dava, 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunun 21. maddesinin (a) bendi gereğince davacılar hakkında düzenlenen Beykoz Kaymakamlığı İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü'nün 04/11/2024 tarih ve E-16506985 sayılı ile 04/07/2024 tarih ve E-14885338 sayılı idari para cezalarına ilişkin işlemlerinin iptali istemiyle açılmıştır .

15.Dava dosyasının incelenmesinden; davacılar hakkında, İstanbul ili, Beykoz ilçesi, , sayılı taşınmazın inşaat malzemeleri satış alanı olarak kullanıldığı ve toprağın doğal yapısının bozulmasına sebebiyet verildiğinden bahisle, 5403 sayılı Kanun'un 21. maddesi uyarınca idari para cezası ile cezalandırılmasına ilişkin, Beykoz Kaymakamlığı İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü'nün 04/11/2024 tarih ve E-16506985 sayılı ile 04/07/2024 tarih ve E-14885338 sayılı işlemlerinin tesis edildiği, anılan işlemlerin iptali istemiyle de bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

16. Yukarıda izah edilen düzenlemelere göre; Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

17. İncelenen uyuşmazlıkta, 5403 sayılı Kanun'un 21. maddesi uyarınca verilen idari para cezasının, 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 5403 sayılı Kanun'da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı nedeniyle,

görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Kanun hükümleri dikkate alınacağından, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanun'un 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

18. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, İstanbul 12. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile, Beykoz Sulh Ceza Hakimliğinin 14/05/2025 Tarih D.ış:2025/840 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B.İstanbul 12. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ İLE, Beykoz Sulh Ceza Hakimliğinin 14/05/2025 Tarih D.ış 2025/840 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

12/01/2026 tarihinde OY BİRLİĞİYLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan
Rıdvan
GÜLEÇ

Üye
Eyüp
SARICALAR

Üye
Bayram
ŞEN

Üye
Döndü Deniz
BİLİR

Üye
Ahmet
ARSLAN

Üye
Mahmut
BALLI

Üye
Bilal
ÇALIŞKAN

